
Koncepcja funkcjonowania i rozwój Żarskiego Domu Kultury

---

mgr Łukasz Matyjasek

Żarski Dom Kultury stanowi bardzo ważny element życia społecznego w Żarach, w których jest wielokrotnie jedynym miejscem, gdzie mieszkańcy mogą doświadczyć bliższego kontaktu z szeroko pojętą kulturą. Wszystko to dotyczy jedynego domu kultury w naszym mieście, którego koncepcję chciałbym opisać i przekonać do tego abym mógł zostać kapitanem tego „statku”.

Jako założyciel Łużyckiego Stowarzyszenia Artystyczno - Kulturalnego Żaranin oraz były prezes, a obecnie właściciel Agencji Artystycznej Luke Sound Łukasz Matyjasek nauczyłem się i zrozumiałem czym jest współpraca z ludźmi w tworzeniu kultury i tożsamości lokalnej. W pierwszej kolejności powinniśmy stawiać na rozwój człowieka oraz na zaspokojeniu jego potrzeb twórczych.

Żarski Dom Kultury powinien stać się przystankiem pomiędzy biblioteką czy muzeum, w którym mieszkańcy z różnych grup wiekowych (dzieci, młodzież i dorośli) ale i o różnym wykształceniu mają możliwość spotkania się ze sobą, połączenia swoich umiejętności oraz ich zaprezentowania. To właśnie nasz dom kultury powinien stać się miejscem, gdzie będą mogli realizować swoje pasje, nie zważając na wykształcenie, majątność czy pozycję społeczną. Pobudzenie społeczności lokalnej poprzez wspólne działania pomogą lepiej się im poznać i zintegrować w miłej atmosferze rozwijając jednocześnie swoje kompetencje kulturalne, społeczne i osobiste, a co najważniejsze – wyrażenie ekspresji kulturalnej i budowanie więzi z pozostałymi mieszkańcami społeczności. Jest to o tyle ważne, że wielu osób ze względów zarobkowych osiedliło się w naszym mieście z odległych miejsc w Polsce jak i spoza granic Polski. Dlatego tym bardziej ważne są działania ukierunkowane na budowaniu w nich poczucia tożsamości lokalnej i prowadzenia działań włączających ich do tej społeczności. W ten sposób zostaną zacieśnione więzi, starsze pokolenie nawiąże kontakt z młodszym, co w dalszej kolejności przyczyni się do integracji międzypokoleniowej, międzyregionalnej i międzynarodowej. Tożsamość społeczna powstaje na bazie społeczności indywidualnych, choć nie jest do nich redukowalna, tożsamość kulturalna jest specyficzną formą tożsamości społecznej, wspartą na rdzeniu kulturowym, a tożsamość regionalna jest odmianą tożsamości społecznej tworzoną na bazie odwołań do pewnego terytorium (regionu) i jego kluczowych cech oraz imponderabilii.

Matyjasek

Nowy dyrektor powinien pobudzić do działania oraz współpracy różne środowiska, stowarzyszenia, fundacje mogące wpłynąć na wzbogacenie oferty kulturalnej domu kultury, mając również na celu większe poznanie oczekiwań i potrzeb naszych mieszkańców. Należy pamiętać, iż jest to długotrwały proces tworzenia jednej wspólnej oferty kulturalnej w naszym mieście. W całym tym procesie należy pamiętać o historii i w umiejętny sposób wykorzystać jako fundament do budowania nowoczesnego domu kultury i tożsamości kulturalnej, która wyraża się w zasadzie: „*Jest się takim, jakim się jest, jest się innym, a to że jest się innym, ma stanowić powód do dumy, a nie do zawstydzania.*” (Wykład wygłoszony podczas konferencji naukowej rektorów uczelni śląskich zatytułowanej: „*Dynamika Śląskiej tożsamości*”, która odbyła się 10 czerwca br. w sali Sejmu Śląskiego w Katowicach).

Jako społecznik, ale i właściciel firmy artystycznej uważam, że bardzo ważnym elementem jest współpraca międzypokoleniowa, która będzie budowała relacje z pracownikami instytucji. Owocem tej współpracy będą różne wystawy, koncerty, warsztaty.

POTRZEBY

Potrzeby? Oferta? To wszystko należy zweryfikować a może wypada zaznaczyć, że współczesne cele i zasady realizacji kultury związane są nierozdzielnie z pojęciem **społeczeństwa obywatelskiego**.

Społeczeństwo obywatelskie to zespół społeczno – politycznych instytucji złożonych z pięciu elementów: władzy państwowej, rządów prawa, sfery publicznej skupiającej zainteresowanych obywateli, systemu rynkowego oraz szeregu dobrowolnych stowarzyszeń.

Będzie to gwarancja naszego sukcesu, ponieważ uświadomi to mieszkańcom, iż nie są oni tylko biernymi odbiorcami kultury, ale również ją tworzą. Mają prawo głosu budując lokalną kulturę. Dlatego chciałbym, aby przy ŻDK powstała taka lokalna RADA KULTURY skupiająca dyrektorów żarskich instytucji kulturalnych – domu kultury, biblioteki, muzeum, stowarzyszeń i fundacji działających na terenie naszego miasta w sferze kultury. W tym celu powinniśmy dobrze zapoznać odbiorcę i współpracownika, aby sobie wzajemnie zaufali co zaowocuje nowym produktem – pracą wspólną dla lokalnego środowiska. Patrząc strategicznie na rozwój żarskiej kultury powinniśmy zwrócić szczególną uwagę na to, iż Żarski Dom Kultury posiada cztery obiekty:

Salon Wystaw Artystycznych, usytuowany w ścisłym centrum naszego miasta. Salon powinien być otwarty na współpracę ze wszystkimi jednostkami miejskimi (UM, przedszkola, szkoły, biblioteka, muzeum). To właśnie w tym miejscu powinno być serce całej instytucji, obiekt, w którym będzie można obcować z kulturą, ale i nabyć gadżety miejskie. SWA powinno być obiektem nowoczesnym posiadającym punkt informacji turystycznej z dostępem do WiFi, multimedialną galerię pokazującą dorobek domu kultury. W okresie ferii zimowych jak i wakacji powinny odbywać się zajęcia tematyczne zachęcające do zapoznania się z ofertą kulturalną. Małe, kameralne koncerty poezji śpiewanej powinny być organizowane właśnie w tym miejscu. SWA powinien musi być wizytówką ŻDK, a nawet miasta Żary, więc jego wygląd oraz jakość musi zachęcać do korzystania z oferty i w tej kwestii jest jeszcze dużo do zrobienia.

POTRZEBY

Kolejnym obiektem jest sala widowiskowa LUNA, obiekt, w którym odbywają się liczne imprezy kulturalne, zajęcia dla dzieci i młodzieży, próby ŻARSKIEJ ORKIESTRY, filia miejskiej biblioteki. Obiekt wymagający jeszcze sporych nakładów finansowych, z których najważniejszym jest modernizacja Sali widowiskowej i dalsza rozbudowa parkingu. To właśnie ten obiekt powinien być otwarty na współpracę z naszymi jednostkami oświatowymi, ponieważ szkoły nie dysponują takim obiektem. Otwierając obiekt również dla szkół zaczynamy utożsamiać się z danym miejscem czy obiektem. Imprezy okolicznościowe typu WOŚP, które odbywają się m.in.

w przedszkolach powinny być przeniesione do Sali widowiskowej co wpłynie na poprawę jakości imprezy. Zdaję sobie sprawę podając jako przykład imprezę WOŚP, iż nie jest to zadanie gminy czy ŻDK realizując tego typu przedsięwzięcie, ale pamiętajmy, że jest to aktywizacja społeczeństwa lokalnego.

- ☑ Filia domu kultury w dzielnicy Kunice posiadająca również salę widowiskową dla około 150 os. Filią biblioteki oraz zapleczem umożliwiającym prowadzeniem zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, salą prób dla zespołów muzycznych. Posiada duży foyer, na którym można również realizować inne funkcje np. zainstalować urządzenia umożliwiające dostęp mieszkańcom Kunic do biura podawczego, opłacenia niezbędnych rachunków (e-urząd).

- ☑ Ostatnim i również bardzo ważnym obiektem Żarskiego Domu Kultury jest jego główna siedziba znajdująca się przy ul. Wrocławskiej. To właśnie w tym obiekcie skupiona jest cała administracja, muszla koncertowa ŻDK część zajęć pozalekcyjnych, wykłady dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku, sala prób dla zespołów muzycznych. To właśnie w tym miejscu powinniśmy zadbać o nowoczesną wygłuszoną salę prób, pozwalającą na zbudowanie studia nagrań, umożliwiającego lokalnym artystom móc realizować swoje pasje. Szczególnie w okresie letnim muszla koncertowa powinna być wykorzystywana do tematycznych i cyklicznych kameralnych eventów.

W dzisiejszych czasach modne się stało wśród miast posiadanie nowoczesnego domu kultury z całym zapleczem sal zajęciowych oraz Sali widowiskowej. Uważam, iż Żary zasługują na taki obiekt, ale musi być to poprzedzone wsparciem finansowym z zewnątrz. ŻDK posiada zaplecze w postaci sal zajęciowych, a jedynym mankamentem jest sala widowiskowa, która jest za mała. Jednym z rozwiązań jest możliwe prowadzenie na terenie miasta oraz wykorzystywanie obiektów miejskich lub innych podmiotów (np. obiekt pałacowo – zamkowy, folwark – zamkowy, hala sportowa SP 5 czy kino PIONIER).

Jednym z głównych zadań dyrektora placówki jest polityka kadrowa, czyli zespół decyzji dotyczących pracowników. W ramach tych kompetencji mieści się optymalny dobór pracowników jak również zestawienie ich w zespół np.

- Dział imprez i Promocja
- Dział artystyczno - edukacyjny
- Dział administracyjny
- Dział księgowo - finansowy

Inaczej zespół, nowoczesnie team, dla innych to instruktorzy. Dla mnie to zespół ludzi, dla których praca w domu kultury to nie tylko 8-godzinny czas pracy, ale i pasja. Zespół działający wspólnie na wspólny wynik, dający zadowolenie mieszkańcom. Kadra domu kultury powinna zachęcać mieszkańców do współpracy, potrafiąca słuchać potrzeb mieszkańców, co prowadzi do tworzenia lokalnej kultury tzw. Społeczeństwa obywatelskiego. Pracownik to również osoby dbające o swoje miejsce pracy, sprzęt, ale i uprzejmość w stosunku do innych pracowników. Bardzo cenię sobie profesjonalne podejście do swoich obowiązków dlatego uważam, iż każdy pracownik powinien znać swój zakres pracy. Kiedy pracownik żyje swoją pasją potrafi ją realizować, to daje innym coś więcej niż tylko wiedzę. Moim zdaniem dyrektor powinien mieć możliwość motywowania pracowników poprzez premie, ale i ujmowania pracowników w projektach zewnętrznych co również będzie dla nich w pewnym stopniu wyróżnieniem i nagrodą.

Chciałbym również powołać GRUPĘ WOLONTARIUSZY działającą przy domu kultury, którzy będą wspomagali organizację różnych aktywności. Będą grupą ludzi mających wpływ na planowane imprezy, ale i ważnych projektów. Dzięki temu zwiększymy efektywność pracy domu kultury przy niewielkim nakładzie finansowym Będzie to również szansa dla młodych ludzi mogących wspólnie działać na rzecz rozwoju lokalnej kultury współtworząc jego wizerunek - wynik końcowy.

Rozwiązania organizacyjne chciałbym również przed wprowadzeniem konsultować z samymi zainteresowanymi.

Włot pol

DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA ŻDK

Oferta domu kultury powinna być dostosowana do potrzeb naszych mieszkańców, ale również powinna się wzajemnie uzupełniać z ofertą organizacji, klubów czy firm działających w tej sferze. Pamiętajmy, iż działamy w otoczeniu NGO oraz firm. To wszystko musi stanowić całość, aby stworzyć miejsce dla młodzieży mogącej realizować swoje pasje poprzez:

- Zajęcia wokalne
- Plastyka
- Rzemiosło artystyczne
- Zajęcia fotograficzne
- Zajęcia graficzne
- Zajęcia taneczne (różne formy)
- Zajęcia instrumentalne
- Kino
- Koncerty
- Zajęcia teatralne
- Social media

Należy zwracać uwagę na oczekiwania mieszkańców oraz modę. Dlatego w tym celu będziemy prowadzić otwarte dni ŻDK pokazując dorobek, ale i oczekując na wskazówki ze strony mieszkańców. Kluczem wszystkich nie będzie tylko warsztatowość, ale i tematyczność. Są mieszkańcy, którzy nie potrzebują kształcenia w danej dziedzinie, ale sami mogą być inspiracją dla danej jednostki wnosząc inne rozwiązania kulturalne i utożsamiając się z miastem.

Organizacja licznych konkursów, przeglądów artystycznych mających na celu prezentację dorobku kulturalnego i artystycznego dzieci, młodzieży i dorosłych.

Chciałbym dać nowe życie galerii „Zaścianek” z filii w Kunicach zapraszając do współpracy instytucje oświatowe. Warto również promować e-galerię jako ciekawą bazę dorobku żarskiej kultury.

Działalność statutowa domu kultury to nie tylko zajęcia, ale i organizacja imprez kulturalnych. Mając na uwadze oczekiwania mieszkańców musi dojść do tzw. inwentaryzacji imprez w naszym mieście. Przykładem jest żarska majówka, której warto zmienić formułę (np. imprezy rodzinne na terenie zrewitalizowanego kompleksu parkowego, spokojna, z wieloma atrakcjami, warsztatami, tematyczna dla naszego regionu). Dni Żar również oczekują dopracowania w nowym miejscu. ŻDK powinien również przejąć imprezy organizowane przez Urząd Miasta w Żarach m.in. Dzień Dziecka, Mikołajki organizowane na współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną w Żarach a Święto Niepodległości na współpracy z Muzeum Pogranicza Śląsko – Łużyckiego.

DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA ŻDK

Działalność domu kultury to również projektowość, współpraca transgraniczna, wymiana uczestników zajęć. To również walka o środki zewnętrzne mające ogromny wpływ na wzbogacenie naszej oferty.

Dom kultury oparty na współpracy z biblioteką, muzeum oraz jednostkami oświatowymi może organizować wyjazdy do ciekawych miejsc lub na wydarzenia kulturalne.

Dzisiejsze czasy spowodowane pandemią Covid -19 obrazują na również ogromną moc internetu. To za pośrednictwem social

mediów powinniśmy, a wręcz musimy prowadzić zajęcia w trybie on-line jak również i część wydarzeń artystycznych. Idąc dalej tym tokiem myślenia powinniśmy stworzyć aplikację internetową, która będzie zawierała możliwość zakupu biletu na wybrane wydarzenie kulturalne, promocję imprez, prezentację sekcji czy dać nawet możliwość tworzenia vlogów.

Oczywiście ŻDK powinien realizować wydarzenia, konkursy, przeglądy mające na celu edukowanie kulturalne i wychowanie przez sztukę, tj.:

- Powiatowe Przeglądy Grup Kolędniczych i Jasełkowych
- Miejski Festiwal Kolęd i Pastorałek
- Miejskie i Powiatowe Dziecięce Konkursy Recytatorskie
- Powiatowe Przeglądy Dziecięcego i Młodzieżowego Festiwalu Piosenki
- Konkurs Wygraj Sukces we współpracy z Tarnobrzeskim Domem Kultury
- Międzynarodowe Przeglądy Form Tanecznych
- Konkursy Fotograficzne
- Konkursy plastyczne
- Międzynarodowe Spotkania ze Sztuką

Ciekawym projektem mogłoby być zorganizowanie cyklicznego Festiwalu Organowego w żarskiej farze. Organy, które się tam znajdują w połączeniu z muzyką Telemanna byłyby świetną promocją naszego miasta.

ŻARY STOLICA POLSKICH ŁUŻYC

Uważam, że budżet ŻDK jest wystarczający, ale nie zapominajmy również o środkach zewnętrznych dających nam inne możliwości (rozbudowa, zakup środków trwałych). ŻDK może prowadzić działalność gospodarczą, z której przychody będą przeznaczone na realizację zadań statutowych oraz na pokrywanie działań bieżących. Działalność przynosząca przychody dotyczy głównie wynajmu sal widowiskowych, pomieszczeń przeznaczonych na cele kulturalne jak również wynajmu powierzchni na cele gastronomiczno – handlowe na imprezach masowych. Przychody domu kultury to również cykliczna organizacja imprez komercyjnych takich jak: koncerty, spektakle, konferencje, szkolenia.

Wartym rozważenia wydaje się koncepcja utworzenia jednostki obsługującej administracyjno-finansowo żarską kulturę. W świetle obowiązujących przepisów gmina może zapewnić wspólną obsługę w szczególności administracyjną (CUW), finansową i organizacyjną: gminnym instytucjom kultury (Art. 10a pkt.2 ustawy o samorządzie gminnym). Myślę, iż byłby to dobry pomysł akceptowalny przez inne instytucje kultury i przynoszący korzyści miastu.

Chciałbym również wyszkolić kadre w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Środki, które można pozyskiwać z UE, instytucji rządowych i różnego rodzaju fundacji oraz z sektora prywatnego mogłyby pozwolić na sprawniejsze funkcjonowanie ŻDK i stworzenie nowych możliwości rozwoju.

PROMOCJA

Aby sprawnie realizować zadania kulturalne istotna jest jej promocję. Można to zrobić poprzez położenie większego nacisku na stronę internetową i profile w social mediach - Facebook, Instagram. Ważnymi narzędziami promocyjnymi będą również:

- E-galeria – wystawy prac, fotografii również w wersji elektronicznej wyświetlanych napro fesyjnych urządzeniach.
- Drukowanie plakatów, ulotek oraz folderów promujących wydarzenia kulturalne Aplikacja na smartfon (rozbudowana wersja INFO ŻARY), które może zająć się ŻDK. Poprzez aplikację będzie można kupić bilety na wydarzenia kulturalne organizowane w naszym mieście, przeczytać najnowsze informacje z naszego miasta w dziale kultury, sprawdzić planowane wydarzenia czy zapoznać się z ofertą jednostek kultury naszego miasta m.in. ŻDK, MBP czy Muzeum
- Instytucja – MECENAS KULTURY będzie nim podmiot gospodarczy lub osoba fizyczna wspierająca finansowo ŻDK. Instytucje, osoby fizyczne zostaną zaliczone do ów MECENASÓW KULTURY
Stworzenie nowego layoutu – tłumacząc z j. angielskiego jest to szablon, wzorzec.
- Ujednolicenie wszelkiej dokumentacji firmowej, strony internetowej, aplikacji, logo jako stały element promocji oraz wizerunek.

PROMOCJA

- Dla mnie dobrze funkcjonujący dom kultury to instytucja stale odpowiadająca na potrzeby naszych mieszkańców,
- Otwarte dni Żarskiego Domu Kultury – z końcem wakacji a rozpoczęciem roku szkolnego chciałbym organizować tego typu dni promując sekcje, instruktorów, uczestników naszych zajęć celem zachęcania do uczestnictwa oraz optowania z domem kultury
- Prezentacja sekcji w jednostkach oświatowych – jako jednym z elementów dni otwartych chciałbym prezentować wybrane sekcje na terenie szkół w naszym mieście. W dzisiejszych czasach dzieci, młodzież nie chcą być tzw. „przeciętniakami” lubią zdrową rywalizację w sporcie, teatrze, tańcu itp. W ten sposób często odkrywamy ukryte talenty i zachęcamy do naszych zajęć.
- Prowadzenie zajęć w szkołach i przedszkolach – jednostki oświatowe coraz częściej szukają dodatkowej oferty dla najmłodszych uczniów. Zajęcia na terenie szkoły budują większą więź między uczniem a szkołą i rówieśnikami. W kolejnych etapach dzieci przechodzą na zajęcia do ŻDK
- Organizacja spektakli – ŻDK to nie tylko działalność edukacyjna dla dzieci i młodzieży, ale i organizacja wydarzeń kulturalnych dla naszych mieszkańców. W tym celu chciałbym organizować różnorodne eventy np. teatr, koncert, kabaret, stand up, pokazy, przeglądy itp.
- Współpraca z innymi ośrodkami kultury oraz stowarzyszeniami. W tym celu chciałbym współpracować ze stowarzyszeniami, fundacjami z terenu naszego miasta, ale i domami kultur z innych miast celem wzbogacenia oferty kulturalnej.
- Organizacja w Salonie Wystaw Artystycznych wszelakich wystaw, prezentujących nie tylko dorobek żarskich artystów, ale również krajowych.
- Organizacja w SWA na współpracy z jednostkami oświatowymi z naszego miasta różnch wystaw

Uczestnicząc przy projekcie „Żary tu chcę żyć” jednym z ważniejszych problemów wynikających z diagnozy jest brak oferty kulturalnej dla młodzieży. Jako dyrektor zabiegałbym, aby młodzież została włączona w proces organizacji imprez kulturalnych. Wprowadzenie konkursu mającego na celu nie tylko pokazanie pomysłu, ale danie młodym ludziom możliwości jego realizacji może przynieść bardzo ciekawe skutki. W Żarach zaadoptowano nowe pomieszczenia m.in. Folwark – Zamkowy, gdzie młodzież może realizować swoje pomysły. Sukcesem będzie pobudzenie młodzieży, gdzie początki mogą okazać się trudne, ale jak mawia stare przysłowie „Kropla draży skałę”.

Na ogromną uwagę zasługuje również Miejska Orkiestra Dęta, która powstała 1993 roku, skupiająca również młodzież. Nie chciałbym się rozpisywać o osiągnięciach, ponieważ jest ich bardzo dużo. Dlatego uważam, iż należy w sposób szczególny zadbać o promocję i ożywić wymianę wiedzy między orkiestrami na terenie Polski i za granicą.

Kolejnym, ale i ważnym filarem ŻDK jest Uniwersytet Trzeciego Wieku, który ma na celu aktywizację osób starszych. Chciałbym, aby UTW współpracował z innymi instytucjami miejskimi np. MOSRiW, MOPS, SENIOR+, PTTK.

Kiedy pytam mieszkańców naszego miasta z czym się im kojarzy Żarski Dom Kultury większość odpowiada Teatr Drewniana Kurtyna, którego twórcą był Roman Krzywotulski. Chciałbym nadal kontynuować rozwój sekcji teatralnej Liczę, że byłby dyrektor ŻDK mógłby wspólnie z obecnym instruktorem TDK włączyć się w prace tej sekcji, jak i innych „sztandarowych” wydarzeń organizowanych przez ŻDK, np.: Międzynarodowych Plenerowych Spotkań ze Sztuką, Festiwalu Filmu, Teatru i Książki.

Dziękuję za poświęcenie przez Państwa uwagi
Z poważaniem

Medycyna